

Co-creatie met professionals en doelgroep: hoe geef je de praktijk een stem?

Hendrien Kaal
Lectoraat Ivb en risicovol gedrag

Leeuwarden, 29-06-23

Co-creatie? Co-onderzoekers? Inclusiviteit?

- **Co-creatie** is een vorm van samenwerking, waarbij alle deelnemers invloed hebben op het proces en het resultaat van dit proces, zoals een plan, advies of product (Wikipedia).
- **Participatief onderzoek** is onderzoek waarbij mensen met een beperking als medeonderzoeker functioneren in onderzoeksprojecten (Schipper, 2012), gelijkwaardige samenwerking
- **Inclusiviteit** gaat over het meedoen en erbij horen van mensen met een beperking (Kennisplein gehandicapten-sector); vanuit het adagium 'niet over ons, zonder ons'.

Zelfde behandeling

Gelijke voet

Inclusie

Co-creatie met professionals (1): 'Tools Ivb bij 3RO'

Onderzoek binnen een proeftuin om te komen tot beleidskaders en richtlijnen voor de inzet van tools voor het werken met mensen met een Ivb binnen de 3RO. Deze proeftuin heeft geleid tot een handreiking met de lessen die geleerd zijn in de proeftuinlocaties.

- 2 teams, ieder 2 subgroepen
- Bijeenkomsten eerst elke week, later elke 2 à 3 weken
- Uitproberen inzet tools, uitwisselen ervaring, gezamenlijk komen tot beschrijving van gedeelde werkwijze

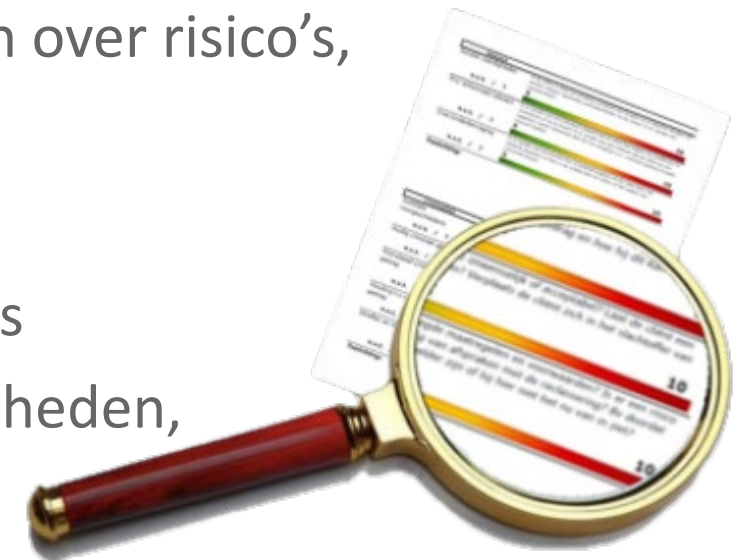
- Duidelijke kaders, geen onderzoekende rol, wel reflecterend op eigen handelen

Co-creatie met professionals (2): 'Risicovol gedrag'

Onderzoek met een onderzoeksgroep bestaande uit medewerkers van Middin, die zich bezig hield met de vraag hoe beter omgegaan kan worden met risico's binnen de zorg voor mensen met een lvb.

- Onderzoeksgroep met ca. 8 medewerkers
- Bijeenkomsten elke 3 weken, ruim 2 jaar
- Ontwikkeling visie op omgaan met risico's, ontwikkeling risico-inventarisatie instrument (RII), bepalen opzet onderzoek, begeleiden focusgroepen RII, interviews met begeleiders en cliënten over voeren van gesprekken over risico's, ontwikkeling tools voor betere gesprekken met cliënten
- Geen duidelijke kaders vooraf, onderzoekende rol voor deelnemers, veel meer gericht op handelen van collega's
- Knelpunten op het gebied van focus, onderzoeksvaardigheden, prioritering/tijd...

Co-creatie met professionals (2): 'Risicovol gedrag'

Medewerkers die bij de focusgroepen feedback hebben gegeven op het instrument en de instructie waren bijvoorbeeld tijdens de training positief over hun inbreng en verheugd dat hun feedback was meegenomen in de nieuwe versie van het instrument.

Reacties deelnemers onderzoeksgroep:

“Ik had nog nooit onderzoek gedaan, het is echt allemaal nieuw. Het interviewen van cliënten leek opeens heel formeel en anders terwijl mijn werk met hen praten is. Wel erg leuk om daarin nieuwe vaardigheden te leren”

“Omdat je tijd, rol en taken krijgt, voel je je betrokken en krijg je ook waardering. Want onze mening doet er echt toe.”

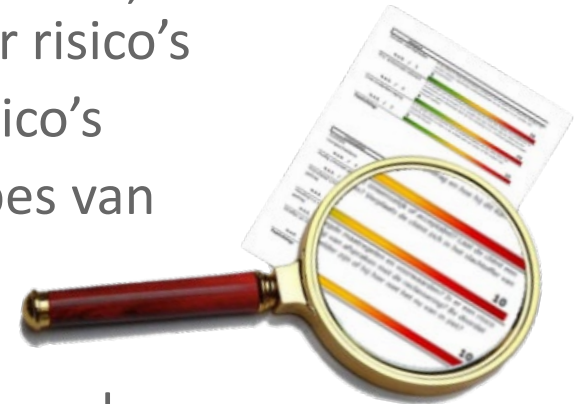
“Fijn dat we als medewerkers zo betrokken zijn en andere medewerkers daarmee ook. De werkvloer is daarmee echt onderdeel van het proces geweest. We hadden veel ruimte om er iets van te vinden en het leverde ook echt heel veel kennis op daardoor.”

“Alles is door en voor medewerkers bedacht, dit creëert heel veel draagvlak op de werkvloer.”

Co-creatie met cliënten (1): 'Risicovol gedrag'

Plan

- 2 cliënten als co-onderzoekers die een rol kunnen spelen bij het opzetten, uitvoeren en duiden van de gesprekken tussen cliënten en zorgmedewerkers over risico's
 - Interviews/groepsgesprekken met cliënten over gesprekken over risico's
 - Werkgroep met cliënten die in creatieve sessies komen tot prototypes van hulpmiddelen voor het gesprek
- Ervaringsdeskundige als co-onderzoeker: "Ik vind het heel erg leuk om als ervaringsdeskundige mee te werken aan het onderzoek. Ik ben heel veel ervaring rijker geworden. Ik vond het vooral heel leuk om mensen te interviewen, interviews te beluisteren en mee te praten met de onderzoeksgroep. Ik ben heel blij dat ik als volwaardig collega wordt gezien en mijn opmerkingen meegenomen worden. Op naar het volgende onderzoek!"
- Knelpunten: uitval, overvraging, fluctuatie in werkzaamheden, vergoeding, moeite met bedenken van nieuwe ideeën...

Co-creatie met cliënten (2): 'Opruimen en schoonmaken'

Plan

- Actie-onderzoekers (AO), 12 mensen waarvan 2 cliënten en 1 naaste
- Verkennende interviews met 5 cliënten
- Focusgroepen met cliënten en naasten voor nadere probleemidentificatie
- Verbeterplannen voorleggen aan zorgmedewerkers/cliënten van buiten de AO-groep
- In proeftuinen data verzamelen vanuit de perspectieven van de uitvoerende zorgmedewerker, de betrokken cliënt en de AO
 - ...bijvoorbeeld door cliënten te vragen door middel van photo voice te laten zien waar zij blij van worden in hun woonomgeving en waarvan niet

**Opruimen &
schoonmaken**

Reactie subsidieverstrekker:

“Cliënten lijken te zijn ondervertegenwoordigd in het projectteam. Het probleem wordt daardoor bekeken vanuit de omgeving; medewerkers en naasten. De optiek van de client blijft daardoor wat onderbelicht. Is het mogelijk om de cliënten meer stem te geven of co-creatie onderdeel te laten zijn van de onderzoeksopzet?”

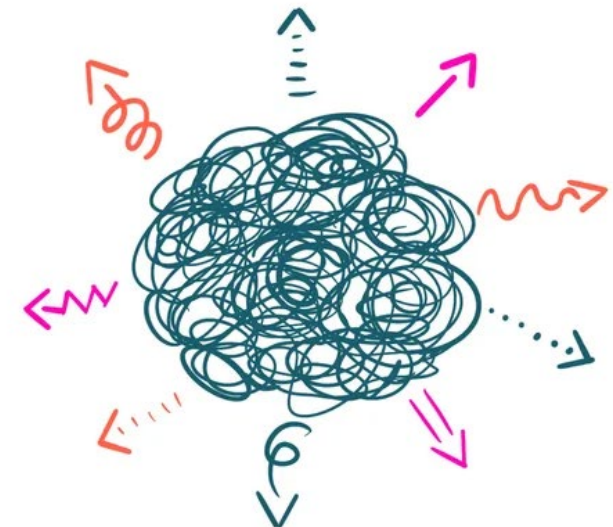
Een ander geluid belichten...

- Onderzoeker in lectoraat met disability studies perspectief
- Photovoice over veiligheidsbeleving
- Kom me horen: levensverhalen van delinquente jongeren met een licht verstandelijke beperking
- Cliënten als respondenten
- Ervaringsdeskundige als collega

Vraagstukken

- Doel of middel?
- Gelijkwaardigheid = op dezelfde manier meedoen?
- Verschillende vormen van kennis, ruimte bieden voor diversiteit: hoe dan?
- Risico op 'tokenisme' = wel aan tafel voor het plaatje, maar zonder echt invloed uit te oefenen en zonder dat er werkelijk met perspectieven rekening wordt gehouden.
- Belang van onderzoek voor ontwikkeling/eigenwaarde onderzoeker
- Heel praktisch: gelijkwaardige beloning?

En jullie....?

